Evropski varuh
človekovih pravic

Prevod te strani je bil narejen s strojnim prevajanjem [Povezava]. *Strojni prevodi lahko vsebujejo napake, ki bi lahko zmanjšale jasnost in natančnost, zato varuhinja človekovih pravic ne prevzema odgovornosti za kakršna koli odstopanja. Za najzanesljivejše informacije in pravno varnost glejte zgornjo povezavo z izvorno različico v jeziku angleščina. Za več informacij si oglejte našo* jezikovno in prevajalsko politiko [Povezava].

Odločba v zadevi 2016/2011/AN - Dostop do dopisov, poslanih vladi države članice

Odločba
Primer 2016/2011/AN - **Preiskava uvedena dne** 11/11/2011 - **Odločba z dne** 19/07/2012 - **Zadevna institucija ali organ** Evropska centralna banka (Rešila institucija) |

Pritožnik, španski odvetnik, je tik preden je Španija spremenila ustavo z vpisom omejitve svojega javnega dolga, zahteval dostop do dopisa, ki ga je Evropska centralna banka (v nadaljnjem besedilu: ECB) poslala španski vladi. ECB je zavrnila začetno in potrdilno prošnjo, ker je menila, da bi tako razkritje ogrozilo javni interes v zvezi z ekonomsko in monetarno politiko EU ali države članice.

Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je po njegovem mnenju ECB pritožniku ustrezno navedla razloge, vključno s podrobnim opisom vsebine dopisa in njegovega namena. Preučil je tudi ustrezne dokumente ECB in v svoji odločbi potrdil, da bi razkritje dopisa dejansko ogrozilo zadevni interes. Varuh človekovih pravic je s predhodnim soglasjem predsednika ECB pritožniku potrdil, da zadevni dopis ne vsebuje nobenih sprememb španske ustave. Pritožnik je ob upoštevanju te informacije menil, da je njegova pritožba rešena.

Varuh človekovih pravic je ECB podal dodatno pripombo, naj preglednost še naprej obravnava ne samo kot zakonsko obveznost, ampak tudi kot priložnost, da v očeh državljanov poveča njeno zakonitost.

Ozadje pritožbe

1. Pritožnik je 5. septembra 2011 Evropski centralni banki (v nadaljnjem besedilu: ECB) predložil prošnjo za dostop do dokumentov. Pritožnik je zahteval dostop do dopisa, ki naj bi ga ECB domnevno poslala španskim organom in „ *ki vsebuje navedbe, priporočila, smernice* “ o proračunskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: pismo).

2. ECB je 12. septembra 2011 vlogo pritožnika zavrnila. Navedla je, da je treba v skladu z drugo alineo člena 4(1)(a) Sklepa ECB o dostopu javnosti do dokumentov [1] dostop do pisma zavrniti, ker bi ogrozil javni interes v zvezi z monetarno in ekonomsko politiko Unije ali države članice. Zlasti bi razkritje pisma negativno vplivalo na učinkovitost sporočil ECB državam članicam kot instrumentov za ponovno vzpostavitev zaupanja vlagateljev v finančne trge. ECB je poudarila, da je to vprašanje izjemno pomembno za pravilen razvoj denarne politike. Pritožnika je obvestila tudi o možnosti, da svojemu izvršilnemu odboru predloži potrdilno prošnjo.

3. Pritožnik je 12. septembra 2011 pri Izvršilnem odboru ECB vložil potrdilno prošnjo. Dejal je, da če je pismo „pritisnilo " španske oblasti, da izvedejo ustavno reformo, ki omejuje javni dolg [2] , potem je omenjeni organ posegal v nacionalno suverenost. Španski državljani imajo pravico vedeti, ali je ustavno reformo zahtevala institucija EU. Poleg tega je pritožnik menil, da se izjema, na katero se sklicuje ECB, ne uporablja, saj razkritje pisma nikakor ne more ogroziti španske monetarne in ekonomske politike. Če bi imela ECB prav, Komisija na primer ne bi mogla objaviti svojih poročil o gospodarskem položaju držav članic in ustreznih priporočil. Kljub temu so takšna poročila javno dostopna.

4. Druga možnost je, da je pritožnik zahteval „ *delni dostop do dokumenta* ", in sicer naj ga ECB obvesti, ali je izdala kakršna koli navodila ali priporočila španski vladi, ki vodijo k ustavni reformi.

5. ECB je 22. septembra 2011 zavrnila potrdilno prošnjo, saj je menila, da se navedena izjema uporablja. ECB je menila, da bi razkritje pisma, tudi delno, „ *lahko vplivalo na učinkovitost sporočil, ki jih ECB lahko naslovi* na države članice", da bi spodbudili ugodne pogoje za povrnitev zaupanja vlagateljev v finančne trge. ECB je pritožnika obvestila o pravnih sredstvih, ki so mu na voljo v skladu s členoma 228 in 263 PDEU.

6. Pritožnik se je 4. oktobra 2011 obrnil na evropskega varuha človekovih pravic.

Predmet preiskave

7. Varuh človekovih pravic je začel preiskavo v zvezi z naslednjo trditvijo in zahtevkom.

Trditev:

Evropska centralna banka pritožniku ni predložila ustrezne utemeljitve, zakaj je na podlagi izjeme iz druge alinee člena 4(1)(a) Sklepa ECB/2004/3 zavrnila njegovo potrdilno prošnjo za dostop javnosti do dopisa, ki ga je ECB poslala španskim organom in ki naj bi vseboval navedbe, priporočila in smernice v zvezi s proračunskimi zadevami.

Zahtevek:

Evropska centralna banka bi morala pritožniku ustrezno obrazložiti svoje stališče ali mu omogočiti dostop do zahtevanega dokumenta, vsaj v obsegu, ki je potreben za ugotovitev, ali je njen dopis zahteval spremembo španske ustave, ki omejuje javni dolg.

Preiskava

8. Varuh človekovih pravic je 11. novembra 2011 pritožbo posredoval predsedniku ECB s pozivom, naj poda mnenje o zgornji domnevi in zahtevku. Varuh človekovih pravic je predsednika ECB obvestil tudi, da želi pregledati spis banke v zvezi s pritožbo. Pritožnik je 11. decembra 2011 poslal dodatno korespondenco v zvezi s pritožbo varuhu človekovih pravic, ki jo je 15. novembra 2011 posredoval ECB.

9. Službe varuha človekovih pravic so 1. februarja 2012 pregledale spise ECB v zvezi s pritožbo.

10. ECB je mnenje o pritožbi predložila 28. februarja 2012. Varuh človekovih pravic je mnenje posredoval pritožniku za morebitne pripombe, ki ga je poslal 6. marca 2012.

Analiza in sklepi varuha človekovih pravic

A. Zavrnitev neobstoja ustrezne obrazložitve

Argumenti, predstavljeni varuhu človekovih pravic

11. Pritožnik je v pritožbi navedel, da ne more obstajati legitimna izjema od pravice državljanov, da ugotovijo izvor ustavne reforme, saj je ustava „ *temeljna določba* “ na nacionalni ravni.

12. V nadaljnji korespondenci, poslani varuhu človekovih pravic 11. decembra 2011, je pritožnik dodal, da se je Evropski svet na srečanju 9. decembra 2011 v Bruslju popolnoma pregledno dogovoril o fiskalnem paktu, v katerem je med drugim navedeno, da je treba obveznost nacionalnih uprav, da imajo uravnotežene proračune, vključiti v nacionalne ustave ali enakovredno zakonodajo. Evropski državljani, katerih nacionalne ustave bodo v zvezi s tem spremenjene, vedo, da je dogovor, dosežen 9. decembra 2011, spodbudil tako reformo. Španski državljani bi morali imeti enako pravico, da ugotovijo izvor spremembe svoje ustave [ki je bila izvedena pred 9. decembrom 2011].

13. ECB je v svojem mnenju pojasnila, da je bil dopis poslan španski vladi avgusta 2011. Gre za strogo zaupno sporočilo predsednika ECB španskemu predsedniku vlade, v katerem je izražena *zaskrbljenost ECB glede takrat izjemno hudih in težkih razmer v španskem*

gospodarstvu ter posledic za stabilnost euroobmočja in poziva špansko vlado, naj odločno in hitro sprejme potrebne ukrepe za povečanje potenciala rasti in zagotovitev fiskalne konsolidacije . Zadevni ukrepi bi morali izboljšati delovanje trga dela, zagotoviti vzdržnost javnih financ in dodatno reformirati proizvodni trg. ECB je navedla, da dopis španske vlade ni pozval, naj spremeni ustavo, da bi omejila javni dolg. Cilj ECB je bil zaščititi „ *integriteto in učinkovitost svoje denarne politike v najboljšem interesu državljanov euroobmočja* “.

14. ECB je menila, da bi razkritje pisma ogrozilo zaščito javnega interesa v zvezi z monetarno politiko Unije. Poleg tega je ECB izjavila, da je „ *bistveno pomembno, da lahko evropskim in nacionalnim organom euroobmočja posredujemo ustrezna in iskrena sporočila na način, za katerega se ocenjuje, da je najučinkovitejši, da služi javnemu interesu, kar zadeva izpolnjevanje njenega mandata* “. To po potrebi vključuje možnost pošiljanja neformalnih ali zaupnih sporočil.

15. Kar zadeva utemeljitev zavrnitve pritožnikovih začetnih in potrdilnih prošenj, je ECB menila, da so te ustrezne. Sklicevalo se je na sodno prakso Sodišča in Splošnega sodišča, v skladu s katero je treba obrazložitev presojati za vsak primer posebej, „ob *upoštevanju ne le njenega besedila, ampak tudi njenega konteksta in celotnega sklopa pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje“* [3] . V obrazložitvi ni treba podrobno opredeliti vseh upoštevnih dejstev in pravnih vprašanj. ECB v svojih dopisih pritožniku ne bi mogla navesti več razlogov, zakaj bi razkritje oslabilo varovani interes, saj bi to pomenilo „ *(delno) razkritje* “ njegove vsebine.

16. Nazadnje se je ECB sklicevala na sodno prakso Sodišča v zvezi s široko diskrecijsko pravico, ki jo imajo institucije EU pri presoji, ali bi razkritje dokumentov ogrozilo interese, zaščitene s členom 4(1)(a) Uredbe 1049/2001 [4] . Enako bi moralo veljati za ECB pri oceni izjem iz člena 4(1)(a) Sklepa ECB/2004/3. ECB je menila, da je „ *upoštevala veljavna postopkovna pravila, vključno z obveznostjo obrazložitve, in da njena presoja javnega interesa ni omajana niti z očitno napako pri presoji niti z zlorabo pooblastil“.*

17. Pritožnik je v svojih pripombah navedel, da ECB ni odgovorila na zahtevo, vključeno v preiskavo varuha človekovih pravic, in sicer, ali je dopis „ *prizadeval za spremembo španske ustave* “. ECB je navedla, da španskih organov ni pozvala, naj izvedejo tako reformo, vendar ni pojasnila, ali je njen dopis predlagal ali predlagal ta izid. Pritožnik je navedel, da se je pri razjasnitvi tega vprašanja oprl na seznanjenost varuha človekovih pravic z vsebino pisma.

18. Pritožnik je navedel, da morajo biti v sistemu, ki temelji na demokratični legitimnosti, javni organi na ravni EU in nacionalni ravni odgovorni javnosti za svoja dejanja. Za državljane to pomeni možnost podrobnega spremljanja postopka odločanja in dostopa do ustreznih informacij. Noben drug interes ne more prevladati nad interesom državljanov, da nadzorujejo svoje vlade in institucije EU v zvezi z ustavno reformo. ECB vsekakor ni dokazala, da bi razkritje pisma resno ogrozilo domnevno varovan javni interes. Poleg tega bi lahko pojasnila v svojem mnenju, ko je odgovorila na prvotne in potrdilne prošnje pritožnika.

Ocena varuha človekovih pravic

19. Druga alinea člena 4(1)(a) Sklepa o dostopu javnosti do dokumentov ECB določa, da " *ECB zavrne dostop do dokumenta, kadar bi razkritje oslabilo varstvo: (a) javni interes glede: ... finančna, monetarna ali gospodarska politika Skupnosti ali države članice* ". Ta izjema od splošnega pravila o dostopu javnosti do dokumentov je enaka tisti iz četrte alinee člena 4(1)(a) Uredbe 1049/2001.

20. Zato je treba presoditi, ali je ECB ob zavrnitvi potrdilne prošnje: (I) je upravičeno menila, da se uporablja izjema v zvezi z zaščito ekonomske in monetarne politike iz druge alinee člena 4(1)(a) Sklepa; in (ii) pritožniku ustrezno predstavil svoje stališče z ustrezno obrazložitvijo.

21. V zvezi z uporabo izjeme, na katero se sklicuje ECB, varuh človekovih pravic opozarja na ustaljeno sodno prakso Sodišča EU v zvezi z uporabo vsebinskih izjem v zvezi z javnim interesom iz člena 4(1)(a) Uredbe 1049/2001: „ *instituciji je treba priznati, da ima široko diskrecijsko pravico pri ugotavljanju, ali bi razkritje dokumentov, ki se nanašajo na področja, na katera se nanašajo te izjeme, lahko ogrozilo javni interes* ", glede na to, da „ *je taka odločba o zavrnitvi kompleksne in občutljive narave, ki zahteva posebno skrbnost, in da so merila iz člena 4(1)(a) Uredbe št. 1049/2001 zelo splošna* " [5] .

22. Varuh človekovih pravic lahko po pregledu pisma potrdi, da je ECB v svojem mnenju natančno opisala njegovo vsebino. Poleg tega meni, da je pismo vsebovalo informacije, ki so se zdele zelo občutljive, pri čemer je izpostavil več resnih pomanjkljivosti španskega gospodarstva in njihove morebitne posledice; opredelitev najranljivejših območij; in predlaganje ukrepov, ki bi jih lahko predvideli za njihovo izkoreninjenje.

23. Težke gospodarske in tržne razmere v Španiji v zadevnem času (tj. datum zavrnitve potrdilne prošnje) so splošno znane. Varuh človekovih pravic na podlagi pregleda pisma meni, da bi razkritje podrobne analize ECB o težavah v španskem gospodarstvu v upoštevnem času lahko ogrozilo interese te države in njenih državljanov, saj bi jo izpostavilo špekulativnim grožnjam na finančnih trgih in s tem ogrozilo njeno gospodarsko politiko.

24. Poleg tega varuhinja človekovih pravic priznava pomen iskrene komunikacije med njo in vlado države članice, ki jo poudarja ECB. Čeprav ta interes sam po sebi ne zadostuje za **splošno** in v **vsakem** primeru izključitev takih priobčitev javnosti, je vseeno element, ki ga je treba upoštevati pri **konkretni** presoji priobčitve, da se ugotovi, ali bi razkritje dejansko ogrozilo legitimne interese, varovane z odločitvijo ECB o dostopu javnosti do dokumentov [6] . Varuh človekovih pravic v zvezi s tem opozarja, da je treba jasno razlikovati med ECB, ki je institucija Unije, ki v splošnem interesu opravlja funkcije centralne banke, na eni strani in poslovnimi bankami, ki zasledujejo zasebne interese, na drugi strani.

25. V teh okoliščinah varuhinja človekovih pravic priznava, da ni bilo nerazumno šteti, kot je ECB takrat, ko je zavrnila pritožnikovo potrdilno prošnjo, da bi razkritje dopisa, tudi delno, lahko resno škodovalo interesom, ki jih varujejo izjeme iz člena 4(1)(a) sklepa ECB o dostopu javnosti do dokumentov.

26. V nasprotju s členom 4(2) Uredbe 1049/2001 člen 4(1) ne določa možnosti prevladujočega

javnega interesa za razkritje. Tudi sklep ECB o dostopu do dokumentov je ohranil to drugačno ureditev v zvezi z dokumenti Banke. Po besedah Sodišča [7] *„ iz besedila člena 4(1)(a) Uredbe št. 1049/2001 izhaja, da je [...]* **zavrnitev dostopa s strani institucije obvezna, če bi razkritje dokumenta javnosti ogrozilo interese, ki jih** *ta določba varuje, ne da* **bi bilo treba** *v takem primeru [...]* **uravnotežiti** *zahteve, povezane z varstvom teh interesov, in zahteve, ki izhajajo iz* **drugih interesov** " (poudarek dodan). Ta sodna praksa se po analogiji v celoti uporablja za člen 4(1)(a) Sklepa ECB o dostopu javnosti do dokumentov, katerega vsebina je enaka vsebini člena 4(1)(a) Uredbe. Zato v nasprotju s tem, kar trdi pritožnik, niti Uredba 1049/2001 niti Sklep ECB o dostopu do dokumentov ne določata legitimnega demokratičnega interesa državljanov, da ugotovijo izvor ustavne reforme, da bi prevladali nad potrebo po zaščiti interesov, določenih v drugi alinei člena 4(1)(a) navedenega sklepa.

27. V zvezi z obrazložitvijo, ki jo je ECB predložila pritožniku, da bi zavrnila njegovo prvotno in potrdilno prošnjo, ECB upravičeno trdi, da *je „zahteva po obrazložitvi odvisna od okoliščin posameznega primera* " in da se mora obrazložitev izogibati ogrožanju občutljivih interesov, ki jih varuje sama uporabljena izjema. Vendar v obravnavani zadevi varuh človekovih pravic meni, da zgolj sklicevanje na ogrožene interese, brez pojasnila, ki bi morebitno škodo tem interesom povezovalo s konkretno vsebino dokumenta, ne zadostuje za izpolnitev zahtevane ravni obrazložitve.

28. Vendar varuh človekovih pravic ugotavlja, da je ECB med preiskavo te pritožbe pregledala stališče, ki ga je zavzela v odgovor na začetne in potrdilne prošnje, ter svojo prvotno obrazložitev uskladila s potrebnim standardom. ECB je namreč v svojem mnenju konkretno ocenila vsebino dopisa in ga dovolj podrobno opisala, da bi lahko razumela občutljivost te vsebine. ECB je pojasnila tudi razloge, zakaj je dopis poslala španskim organom, in namere, na katerih temelji. Ta konkretna podlaga, skupaj z oceno tveganj, ki bi jih razkritje povzročilo za zaščitene interese, vsebovanih v njegovih prvotnih odgovorih pritožniku, objektivno omogoča pritožniku, da ugotovi, zakaj je bilo razkritje v zadevnem primeru zavrnjeno.

29. V sodnem postopku zoper odločbo o zavrnitvi dostopa do dokumenta se Sodišče sprašuje, ali naj zadevno odločbo razglasi za nično. V zvezi s tem je Splošno sodišče razsodilo, da „[če] *odločba vsebuje kakršno koli obrazložitev [...] te obrazložitve ni mogoče prvič naknadno razviti in pojasniti"* pred Sodiščem, razen v izjemnih okoliščinah [8] . Ker varuh človekovih pravic ni pristojen za razveljavitev odločbe, postopki varuha človekovih pravic izpolnjujejo različna merila in nimajo nujno istega cilja kot sodni postopki. V obravnavani zadevi varuh človekovih pravic meni, da ne bi bilo koristno grajati prvotne obrazložitve ECB za njeno odločitev o zavrnitvi potrdilne prošnje. Vendar bo varuh človekovih pravic podal dodatno pripombo v nadaljevanju in spodbudil ECB, naj se pri odzivanju na prošnje za dostop osredotoči na kakovost svojega sklepanja.

30. Pritožnik je v svojih pripombah navedel, da ECB po njegovem mnenju ni v celoti obravnavala zahteve iz preiskave varuha človekovih pravic, ker ni pojasnila, ali je dopis spodbudil špansko ustavno reformo iz leta 2011. Izjavil je, da je to vprašanje, ki ga mora pojasniti varuh človekovih pravic, ki je videl pismo.

31. V skladu s členom 14(2)(a) izvedbenih določb [9] varuh človekovih pravic ne more razkriti informacij, pridobljenih med pregledom dokumentov, ki so mu bili opredeljeni kot zaupni. Zato je varuh človekovih pravic, da bi lahko ugodil pritožnikovi zahtevi, 14. junija 2012 na sestanku s predsednikom ECB zaprosil za soglasje, da pritožnika obvesti o dejstvu, ki ga varuh človekovih pravic pozna pri svojem pregledu, in sicer, da dopis ne predlaga sprememb španske ustave. Predsednik se je nemudoma strinjal s to zahtevo, službe varuha človekovih pravic pa so o tem obvestile pritožnika 18. junija 2012. Pritožnik je potrdil, da glede na te dodatne informacije meni, da je njegova pritožba rešena.

32. Varuh človekovih pravic se pritožniku zahvaljuje za zaupanje, ki ga je pokazal, ter pozdravlja konstruktiven in sodelovalen odnos ECB skozi celotno preiskavo.

33. Glede na navedeno varuh človekovih pravic meni, da je ECB pritožbo rešila.

B. Sklepi

Varuh človekovih pravic na podlagi svoje preiskave te pritožbe zaključi z naslednjo ugotovitvijo:

Evropska centralna banka je pritožbo rešila.

Pritožnik in ECB bosta o tej odločitvi obveščeni.

Dodatna pripomba

Varuh človekovih pravic spodbuja Evropsko centralno banko, naj še naprej obravnava razkritje dokumentov javnosti in obrazložitev odločitev o zavrnitvi razkritja ne le kot pravne obveznosti, temveč tudi kot priložnost, da dokaže svojo zavezanost načelu preglednosti in s tem okrepi svojo legitimnost v očeh državljanov.

P. Nikiforos Diamandouros

V Strasbourgu, 19. julija 2012

[1] Sklep 2004/258/ES Evropske centralne banke z dne 4. marca 2004 o dostopu javnosti do dokumentov Evropske centralne banke, UL L 80, 18.3.2004, str. 42.

[2] Reforma člena 135 španske ustave z dne 27. septembra 2011. Španski UL 233/2011, oddelek I, str. 101931.

[3] ECB je navedla zadevo C-122/94, Komisija proti Svetu, Recueil 1996, str. I-881, točka 29; Zadeva C-41/00 P, *Interporc proti Komisiji* , Recueil 2003, str. I-2125, točka 55; Zadeva T-188/98, *Kujer proti Svetu* , Recueil 2000, str. II-1959, točka 36; Združeni zadevi T-355/04 in T-466/04 *Co-Frutta proti Komisiji* , ZOdl. 2010, str. II-1, točka 100.

[4] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL L 145, str. 43.

[5] Zadeve C-266/05 P, *Sison proti Svetu* , ZOdl. 2007, str. I-1233, točke 34 do 36; in *IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH proti Komisiji* , T-362/08, sodba z dne 13. januarja 2011, še neobjavljena v ZOdl., točka 104.

[6] Sodišče Evropske unije je namreč jasno razsodilo, da morajo institucije pri obravnavi prošnje za dostop do dokumentov konkretno preučiti vsak zadevni dokument. Samo dejstvo, da se dokument nanaša na interes, varovan z izjemo, samo po sebi ne zadostuje za utemeljitev uporabe te izjeme. Nasprotno, zadevna institucija mora načeloma pojasniti, kako bi lahko razkritje dokumenta konkretno in dejansko oslabilo interes, ki ga varuje navedena izjema. Poleg tega mora biti nevarnost ogrožanja varovanih interesov razumno predvidljiva in ne zgolj hipotetična. Zadeva C-506/08 P *Švedska proti MyTravel in Komisiji* , sodba z dne 21. julija 2011, še neobjavljena v ZOdl., točka 76; Zadeva T-250/08, *Bachelor proti Komisiji* , sodba z dne 24. maja 2011, še neobjavljena v ZOdl., točka 78; Zadeva T-166/05, *Borax Europe proti Komisiji* , sodba z dne 11. marca 2009, še neobjavljena v ZOdl., točka 88; Združeni zadevi C-514/07 P, C-528/07 P in C-532/07 P *Švedska in drugi proti API in Komisiji* , sodba z dne 21. septembra 2010, še neobjavljena v ZOdl., točka 72; Združeni zadevi C-39/05 P in C-52/05 P *Švedska in Turco proti Svetu* , ZOdl. 2008, str. I-1429, točka 43; Zadeva T-2/03, *Verein für Konsumenteninformation proti Komisiji* , ZOdl. 2005, str. II-1121, točka 69; Sodba *Sison proti Svetu* , navedena v opombi 5, točka 75.

[7] V opombi 5 navedena sodba *Sison proti Svetu* , točka 46; Združeni zadevi T-3/00 in 337/04 *Pitsiorlas proti Svetu in ECB* , ZOdl. 2007, str. II-4779, točka 227.

[8] Glej v opombi 7 navedeno *sodbo Pitsiorlas proti Svetu in ECB* , točka 278.

[9] Sklep Evropskega varuha človekovih pravic o sprejetju izvedbenih določb z dne 8. julija 2002, kakor je bil spremenjen s sklepoma varuha človekovih pravic z dne 5. aprila 2004 in 3. decembra 2008. Na voljo na:
http://www.ombudsman.europa.eu/fr/resources/provisions.faces/en/373/html.bookmark
[Povezava]